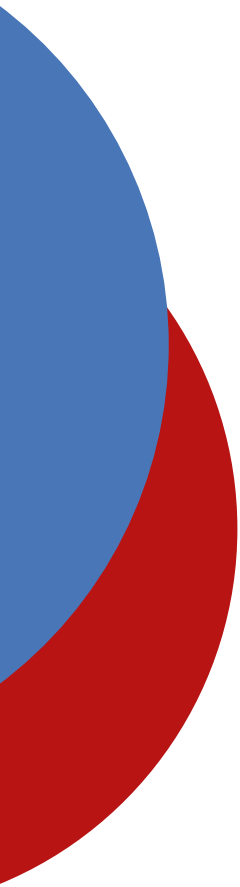
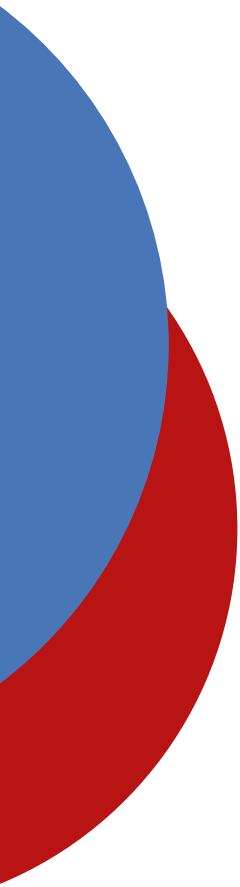

Právní aspekty péče o pacienty s kognitivním deficitem (výťah)

Pouze pro interní potřeby

-
- **Práva a povinnosti pacienta a lékaře**
 - **Právní ochrana pacienta (řízení o snížení způsobilosti k právním úkonům)**

Práva a povinnosti při poskytování zdravotní péče

Občané při poskytování zdravotní péče mají právo zejména:

- na poskytování péče lege artis
- na podrobné srozumitelné poučení
- na ohleduplnost a respektování soukromí, studu a důstojnosti
- zajištění důvěrnosti sdělovaných a zjištěných skutečností
- odmítnout léčbu

Občané při poskytování zdravotní péče mají právo zejména:

- nesouhlasit s přítomností osob, které nejsou přímo na léčbě účastny a odmítnout je
- na svobodnou volbu lékaře a zdravotnického zařízení
- na poskytování zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení, v jehož spádovém území mají trvalé nebo přechodné bydliště

Občané jsou při poskytování zdravotní péče povinni:

- uhradit pojistné na veřejné zdravotní pojištění
- uhradit ZZ péči poskytnutou nad rámec veřejného zdravotního pojištění
- podrobit se lékařským prohlídkám, vyšetření, očkování a léčení a dalším opatřením v rozsahu stanoveném právními předpisy

Občané jsou při poskytování zdravotní péče povinni:

- pečovat o své zdraví
- vyhýbat se jednání, které neúměrně ohrožuje jejich zdraví

Povinnosti pracovníků ve zdravotnictví:

- vykonávat své povolání v rozsahu a způsobem, pro něž zásady určuje Ministerstvo zdravotnictví ČR ve spolupráci s profesními organizacemi
- poskytovat neprodleně první pomoc, jestliže bez této pomoci byl ohrožen život nebo vážně ohroženo zdraví a není-li pomoc včas dosažitelná obvyklým způsobem a zajistit podle potřeby další potřebnou péči

Povinnosti pracovníků ve zdravotnictví:

- převzít a plnit i mimořádné zdravotnické úkoly uložené jim dočasně v důležitém obecném zájmu
- zachovávat povinnou mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvědí v souvislosti s výkonem svého povolání

Protiprávní jednání může zdravotnický pracovník spáchat:

- **aktivním jednáním**, kdy činí něco, co platný předpis zakazuje
- **pasivním jednáním**, kdy nečiní to, co činit musí, neboť mu to platný předpis příkazuje (neposkytnutí první pomoci)

Protiprávní jednání může zdravotnický pracovník spáchat:

- **úmyslně**, kdy pachatel škodlivý následek chce (úmysl přímý) nebo je s ním svolný (úmysl nepřímý).
například vražda
- **nedbalostně**, kdy pachatel škodlivý následek nechce, ale dopustí se jej:
 - *nedbalost nevědomá* (hrubá), kdy pachatel nevěděl, že nedbalostní čin páchá, ale vědět toto měl a mohl (chybně ordinovaný lék)
 - *nedbalost vědomá* (lehká), kdy pachatel věděl, že škodlivý následek může nastat, ale předpokládal, že se tak nestane, aniž by k tomu měl řádné důvody (nedrenování rány)

Poučení pacienta o poskytování zdravotní péče

- musí být srozumitelné
- musí být podáno vhodným způsobem
- poučení i dětských pacientů
- verbální x písemné

Souhlas pacienta s poskytovanou zdravotní péčí

Pacient dává souhlas:

- tím, že výkon bez námitek trpí (konkludentně)
- tím, že projeví souhlas ústně (verbálně)
- tím, že dává souhlas písemným prohlášením (pozitivní revers)

Informovaný souhlas – pozitivní revers by měl obsahovat:

- identifikaci pacienta a zdravotnického zařízení, datum a informaci, s jakými výkony zdravotní péče vyslovil svůj souhlas
- rizika, na která byl v souvislosti se zamýšleným výkonem upozorněn
- zda byl poučen i o jiných alternativách než je doporučený výkon, popř. jejich specifikaci a zda byl v jednotlivých alternativách poučen o jejich výhodách nebo nevýhodách
- zda byl pacient poučen o příslušném léčebném režimu

Informovaný souhlas – pozitivní revers by měl obsahovat:

- prohlášení pacienta, v kterém výslovně prohlašuje, že mu bylo umožněno klást lékaři otázky, že pochopil všechny jemu sdělené informace a že jim dobře rozumí
- dále pak prohlášení pacienta, že s konkrétním, v pozitivním reversu výslovně uvedeným výkonem zdravotní péče vyslovuje svůj souhlas
- datum a vlastnoruční podpis pacienta

Při poskytování zdravotní péče pacient dává:

- souhlas s hospitalizací
- souhlas s konkrétním preventivním, diagnostickým a léčebným výkonem
- souhlas s přítomností osob, získávajících způsobilost k výkonu povolání
- souhlas s nahlížením do zdravotnické dokumentace

Bez souhlasu pacienta lze provádět vyšetřovací a léčebné výkony

- jde-li o nemoci stanové zvláštním předpisem, u nichž lze uložit povinné léčení (lues, antrax, otevřená TBC)
- jestliže osoba jeví známky duševní choroby nebo intoxikace, ohrožuje sebe nebo své okolí (akutní psychózy, drogová ale i alkoholická intoxikace)
- není-li možné vzhledem ke zdravotnímu stavu nemocného vyžádat si jeho souhlas a jde o neodkladné výkony nutné k záchraně života či zdraví (bezvědomí, prekomatózní stavy)
- bacilonosič

Nesouhlas pacienta – negativní revers by měl obsahovat:

- identifikaci pacienta a zdravotnického zařízení, datum a informaci, kterému lékaři odmítl konkrétně definovaný výkon nebo konkrétně definovanou zdravotní péči – operaci, hospitalizaci apod.
- jakého poučení se pacientovi od lékaře dostalo a případná rizika pro zdraví, příp. život pacienta, na která byl v souvislosti se zamýšleným výkonem lékařem upozorněn, a zda tomuto poučení rozumí

Nesouhlas pacienta – negativní revers by měl obsahovat:

- prohlášení pacienta, ve kterém výslovně prohlašuje, že přes jasné upozornění, uvedené v předchozím bodě, zásadně odmítá konkrétně označený výkon nebo konkrétně uvedenou léčbu, popř. hospitalizaci
- datum a vlastnoruční podpis pacienta, podpis lékaře, který poučení provedl, v ideálním případě pak podpis dalšího svědka

Nesouhlas pacienta – negativní revers:

- vždy by měl být v písemné formě
- musí obsahovat datum, hodinu, místo, podpis pacienta a podpis svědka (pokud je možno – dva, z toho vždy jeden lékař)
- měl by mít charakter individuálního záznamu

Negativní revers:

Před podpisem negativního reversu musí být pacient podrobně a srozumitelně poučen:

- o svém zdravotním stavu
- o výkonu, který odmítá
- zejména o možných následcích svého rozhodnutí doporučenou péči odmítnout

Zdravotní výkony u dětí a osob nezpůsobilých k právním úkonům bez souhlasu těchto osob:

Je možné uskutečnit:

- jsou-li léčebné výkony nezbytné k záchraně života nebo zdraví dítěte nebo osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům
- odpírají-li rodiče nebo opatrovník souhlas

Odmítnutí pacienta

- odmítnutí poskytnout péči
 - (např. na regionálním podkladě)
- odmítnutí převzít pacienta do trvalé péče
- převzetí do péče na dobu přechodnou

Svobodná volba lékaře ze strany pacienta

- vzájemná důvěra
- omezení volby lékaře
 - zdravotní péče hrazená
 - zdravotní péče nehrazená
- ze strany lékaře není možnost zbavit se konfliktního pacienta

Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků

- Vyplývá z Úmluvy o lidských právech a biomedicíně a Zákona o péči o zdraví lidu
- Vztahuje se na všechny skutečnosti – nejen diagnózu a léčebné postupy
- Znamená poskytnutí informace o povaze nemocnění ostatním členům rodiny pouze, pokud pacient souhlasí
- povinnou mlčenlivostí jsou vázáni všichni zdravotničtí pracovníci

Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků – výjimky:

- sděluje-li zdravotnické zařízení úmrtí
- oznamuje-li zdravotnické zařízení rodičům, že např. u sedmnáctileté dcery byla provedena interrupce
- sděluje-li lékař matrice narození živého dítě
- oznamuje-li podezření ze spáchání trestného činu
- zproštění mlčenlivosti samotným pacientem
- se souhlasem soudce (pro potřeby orgánů činných v trestním řízení)

Zdravotnická dokumentace obsahuje:

- osobní údaje nezbytné pro identifikaci pacienta (jméno, příjmení, RČ, případně trvalé bydliště, akademický titul není identifikačním znakem)
- anamnestické údaje (osobní, rodinnou, pracovní, sociální anamnézu)
- informace o onemocnění pacienta
- informace o průběhu léčení a o výsledku léčení
- informace o výsledku laboratorních a konziliárních vyšetření
- pozitivní a zejména negativní revers
- další významné skutečnosti, které souvisejí se zdravotním stavem pacienta

Zdravotnická dokumentace nesmí obsahovat:

- místně užívané zkratky
- osobní vzkazy, žargon ani vulgarismy
- opravy přeškrtnáním, přelepováním, zabílením opravným lakem, vygumováním, kdy původní text je odstraněn

Opravy se provádí novým zápisem s uvedením dne opravy, identifikací a podpisem osoby, která zápis provedla. Původní zápis musí zůstat čitelný

Zdravotnická dokumentace – možnost nahlížení:

- lékaři, zdravotní sestry a ostatní pracovníci v souvislosti s poskytováním lékařské péče
- pověření členové příslušné komory
- revizní lékaři zdravotních pojišťoven v omezeném rozsahu stanoveném zvláštním předpisem
- soudní znalci v oboru zdravotnictví
- členové znaleckých komisí
- osoby, získávající způsobilost k výkonu zdravotnického povolání (je třeba souhlasu pacienta nebo jeho zákonných zástupců)

Postup lege artis:

Nejčastější příčinou postupu lékaře non lege artis bývá:

- hrubá chyba v diagnóze a následně chybná terapie
- závažná záměna léku, v jejíž důsledku došlo k ublížení na zdraví
- chybný postup při zákroku
- nedostatečný dohled, zejména po operačních zákrocích
- nedostatečná péče
- prodlení při poskytování péče
vitium artis